

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՍՐԲԱՏԱԹ ԿՈՆԴԱԿԸ ՆԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ 90-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԻԹՈՎ

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ,
ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻՍ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԴԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՆԱՅՈՑ,
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՆԱՄԱԶԶԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ
ԱԹՈՌՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ
ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷԶՄԻԱԾՆԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԱՄԲՆԻՆԻ ՍԻՐՈՅ ՈՂՋՈՅՆ ԵՒ ՕՐՆՈՒԹԻՆ
ՆԱՅՐԱԴԵՏԱԿԱՆ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻՒԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ,
ՊԱՏՐԻԱՐԺՈՒԹԵԱՆՅ ՆԱՅՈՑ
ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱԴԻՄԱՅ ԵՒ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՅ,
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ,
ՔԱՆԱՆԱՅԻՅ ԵՒ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՅ,
ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ
ՆԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԽՈՐԿՐՈՅ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԷԻՅ ԵՒ ՍԻՐԵՅԵԱԼ
ՆԱՄԱՅՆ ՆԱԲԱՏԱՅԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՆԱՅՈՑ

«Զի ինձ կեանք Քրիստոս է»:

(Փիլ. Ա 21)

Սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ,

Նայոց հաւարի վեմ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից, որ ունենք պարզել մեզ երկնային ամենառաքի շնորհով եւ օրհնութեամբ, գոհութեան աղօթք ու փառաբանութիւն ենք մաքուցում Բարերար Աստծուն այսօր, երբ 90-ամեայ յիշարակութեան առջեւ Նայոց Մեծ եղեռնի, ի Նայաստան եւ ի Սփիւռս վերածնունդ ժողովրդով համարձակաձայն կարող ենք կրկնել առաքելի խօսքը. «Զի ինձ կեանք Քրիստոս է»:

Արդարեւ, Զեզ ապալինողը ամօթով չմնաց, Տէր, քանզի Դու եւ Յարուցեալ, եւ Քո Խօսքը՝ կենդանի ու կենդանարար ու յաւիտենական: Զեզ զիւրենք իբրեւ ճշմարտութիւն, սէր եւ ողորմութիւն՝ Արարիչ ու Ամենախնամ, Ողորմած ու Փրկագործ: Զեզ զիւրենք իբրեւ Ամոքիչ

ու Առաջնորդող պահապան գործին: Մեր հայրերից այսպես ուսանեցինք՝ փառաւորելով Քեզ՝ Միաձին Որդուդ, Հօրը եւ Սուրբ Հոգուն:

Քրիստոսի հետ յարութեան յոյսով, մահուան դէմ կեանքի յաղթութեան հաւատով ապրեց ու սրելոճեց մեր ժողովուրդը: Դարերի մէջ բազում ւաւերներ ու հողմեր փնտաւ, բազմիցս գերեզման իջաւ, բայց Քրիստոսին յուսացեալ՝ հաւատաց իր հոգու յոյսին, իր փրկութեանն ու վերածննդին: Միշտ հաւատաց եւ իր պարմութեամբ ու իր թողած ժառանգութեամբ վկայեց, որ յարուցեալ է Քրիստոս, եւ յարուցեալ է Քրիստոսին հաւաքացողը: Այս հաւատով վերապրեցինք մեր պարմութեան ամենամեծ ողբերգութիւնը՝ մեր ժողովրդի ցեղասպանութիւնը Օսմանեան Թուրքիայում:

Առաջին համաշխարհային պարերազմի թոհ ու բոհի մէջ երիտթուրքական իշխանութիւնները ժամանակը պարտիկ նկատեցին՝ աւարտին հասցնելու հայութեան բնաջնջման թուրքական պետութեան որդեգրած քաղաքականութիւնը եւ ընդմիշտ լուծելու հայկական հարցը: Արեւմտեան Հայաստանում՝ մեր Հայրենիքի մեծագոյն հատուածի վրայ եւ կայսրութեան հայաշատ այլ բնակավայրերում իրականացուեցին անգէն հայ բնակչութեան կազմակերպուած ջարդեր: Մեր ժողովուրդը մահուան էր դադարապարտուել միայն հայ եւ քրիստոնէայ լինելու համար, քանզի հայ մնալ ու քրիստոնէայ, նշանակում էր շարունակել լինել բնիկ ու փոհմիկ ժողովուրդը Հայաստան նրկրի:

1915 թուականին ւաւերն էր թագաւորում, սարսափն ու մահը՝ հայոց բնակավայրերում: Փլում էր փունը հայի գլխին, այրում էր հողը իր մշակի ուրքի փակ, ակօսը գերեզման էր դառնում, եկեղեցին՝ անբարբառ յուշարձան: Եփրատի ափերից մինչեւ Արաքսի հովիտներ, Սեւ ծովից մինչեւ Միջերկրական՝ ձորերը լցուեցին հայ մարդկանց դիակներով, գետերը՝ արիւնով: Թալանուած ու փանջահար անգէն ժողովուրդը՝ կին, մանուկ ու ծեր բշուեցին անջուր անապար, եւ նրանց վերջին աղօթքի ունկնդիրը եղաւ փոթակեզ քամին: Անուր ջարդերին գոհ գնաց մէկ ու կէս միլիոն հայութիւն, որը հողագործ էր, արհեստաւոր, կառուցող շինարար, վաճառական, բժիշկ ու գիտնական:

20-րդ լուսաւորեալ դարը եղեռնով սկսուեց մեր ժողովրդի համար, որ նոր ժամանակներում յոյս ունէր գրնել անձի ապահովութիւն, մարդկային իրաւունքի պաշտպանութիւն եւ խաղաղ կեանք: Այս էր Հայկական հարցի բովանդակութիւնը: Մահմանադրական իրաւունքներից խօսող երիտթուրքական իշխանութիւններն ամեն բան հաշուարկել էին՝ չկայ ժողովուրդ, չկայ Հայկական հարց, չկայ ժառանգորդ, չկայ պահանջաւեր: Չարահնար ծրագրի հեղինակները վստահ էին, որ իսպառ պիտի բնաջնջուի հայութիւնը, նրկրէ երկիր ցրուելով՝ անյիշաւորակ ու անհետ պիտի վերանայ պարմութեան ասպարէզից: Ամեն բան հաշուարկել էին, բայց ոչ՝ Աստուծոյ նախախնամութիւնը եւ Աստուծոյ յուսացեալ ժողովրդի ապրելու եւ արարելու կամքն ու զօրութիւնը:

Նոյն ջարդարարների արշաւանքներին դիմակայելով՝ ընդդէմ մահու խիզախումով հերոսացած՝ փրկուեց Արեւելեան Հայաստանի փոքրիկ հողակտորը, որի վրայ հաստատուեց հայոց նոր պետականութիւնը: Մեր ազաւր երկրի դրօշի ներքոյ Ծիծեռնակաբերդի բարձունքում Արարարահայեաց վեր է յառնել Մեծ եղեռնի յուշակոթողը, որտեղ լուսեղէն զօրաց գնդերով հոգիներն են երկրի վրայ մեր հողը սրբացրած եւ երկնքում Աստուած փառաբանող մեր նահաւրակների, եւ որտեղ ձեռք-ձեռքի, սիրտ-սիրտի միասին է ազգս հայոց: Յա-

սով ու կեանքի սիրով աշխարհին բացում հայի հոգին, և հայերեն աղօթքը շարունակի երկինք բարձրանալ՝ հայցելով աշխարհին խաղաղություն և ի մարդիկ հաճություն: Հաւսւոյանք ի Քրիստոս սիրով զօրացնալ առաքինագործ հոգու շնորհներին մեր կեանքում և հայոց միացնալ ու պայծառ գալիքին:

«Հասարակարան կացէք, զրեղի կայցիք, պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտութեամբ, և զգեցնալ զգրասխն արդարութեան» (Եփես. Զ 14):

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ Կոնդակս ի 3-ւ Փետրուարի
յամի Տեառն 2005 և ի թուին Հայոց ՌՆԾՂ-
ի րօսի Սրբոց Վարդանանց զօրավարացն՝
հազար երեսուն և վեց վկայիցն,
ի Մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի
ընդ համարաւ 285